
DIENST op 23 februari 2025, 10 uur
Doopsgezinde Gemeente Aalsmeer

Orgel/Piano: Valeriya Zakopay
Kaarsen, Mededelingen en Open ruimte: Tilly Overbeek
In memoriam: Ellen van Houten
Lezer: Jacco Piet   Voorganger: Hermen de Graaf

Aansteken van de kaarsen – moment van inkeer

Welkom

We zingen lied 276: Zomaar een dak boven wat hoofden: 1, 2, 3 (Huub Oosterhuis)
De melodie dateert uit 1626 en kent u misschien ook van 'Komt nu met zang, van zoete tonen'

Begroeting

Goedemorgen broeders en zusters. Dank aan degenen die hebben meegewerkt aan deze dienst en er ook nu aan meewerken.

Het is een belangrijke dag vandaag. Nou denk ik ook, dat alle dagen belangrijk zijn, maar soms is een dag net iets belangrijker dan de andere dagen. George Orwell schreef het al op in zijn bekende boek 'Animal Farm': 'All animals are equal, but some animals are more equal than others'. Alle dieren zijn gelijk, maar sommige dieren zijn meer gelijk dan andere'.

Ik heb de leden van de kerkenraad daarom gevraagd om niet als een soort Raad van Toezicht of Sanhedrin op de eerste rij te gaan zitten, maar gewoon in de kerk. Dat is misschien symbolisch, maar symbolen zijn ook de ankerpunten in ons bestaan, in ons leven en wellicht ook in ons geloof, of hoe we dat beleven.

Vanwege de symboliek had ik jullie ook willen vragen om straks uw collectegaven te komen brengen. Maar ze worden uit praktische overwegingen gewoon opgehaald.

De praktijk wint het van de symboliek.

Het woord is nu aan onze ouderenpastor Ellen van Houten.

In memoriam zr. Dit Been en de heer Wiebren Lenos door Ellen van Houten
Bevestigen van hun namen aan de Gedenkboom
daarna zingen we lied 413, couplet 3

Introductie en gebed

Ik heb geleerd om als ik een rondleiding geef op de Historische Tuin of elders, te vragen of de bezoekers affiniteit hebben met de tuinbouw of de sierteelt of Aalsmeer. En of ze speciale dingen willen weten. Dat kan ik u nu ook vragen. Waarom is vandaag belangrijker dan andere dagen? U hoeft natuurlijk niets te zeggen of mee te delen. En ik zou ook niet weten, wat ik er mee zou moeten of kunnen doen. En misschien zou ik de voorbereiding voor deze dienst dan ook voor niets hebben gedaan. Daarom heb ik ook een dubbel gevoel over mijn vraag aan u: "waar zullen we het over hebben?"

Ik ga in ieder geval in over het dubbele gevoel, dat ik heb bij veel dingen die ons bezig houden, ook bij het geloof.

Laten we bidden

Stilstaan in gebed, zoals Dietrich Bonhoeffer ons leerde in een deel van zijn ochtendgebed:

Tot U, God, roep ik in de vroege morgen. Help mij te bidden
en mijn gedachten te richten op U,
ik kan het niet alleen. In mij is duisternis, bij U is licht.
Ik ben eenzaam, Gij verlaat mij niet.
Ik ben bevreesd, bij U is hulp.
Ik ben onrustig, bij U is vrede.
In mijn hart is bitterheid, bij U is geduld.
Ik begrijp uw wegen niet, maar Gij kent mijn weg.

We zijn bij elkaar in deze dienst en in deze gemeente om ons geloof te belijden, hoe broos of hoe sterk dat geloof in u als onze God ook mag zijn. Het bij elkaar zijn als gemeente, hier in de kerk, via internet of bij de activiteiten die we organiseren sterkt onze gemeenschapszin, ook bij alle vragen die wij hebben. De wereld heeft uw verhalen en uw wijsheid nodig en wij kunnen dat, voor zover dat in ons vermogen ligt, doorgeven.
Amen.

We zingen: Tussentijds 20. Die chaos schiep tot mensenland
(Huub Oosterhuis/Antoine Oomen) Dit lied is gebaseerd op en verwijst naar Genesis 1.

Eerste lezing, Psalm 37 vs 1 t/m 11 en 39/40

Helaas, weer geen Prediker in het leesrooster van deze zondag. Ik kon wel kiezen en de keuze viel op Psalm 37, de verzen 1 t/m 11 en 39/40. In het origineel begint elk vers of elk paar verzen met de volgende letter van het Hebreeuws alfabet dat 22 letters kent. Jacco leest ons voor.

We zingen: lied 904 Beveel gerust uw wegen vs 1, 4 en 5

Dit is de vertaling door onder andere Bernard ter Haar van het origineel door Paul Gerhardt. 'Beveel' heeft iets dwangmatigs en dat lijkt te worden afgezwakt door het opvolgende 'gerust'. Ook een beetje dubbel, dacht ik bij de voorbereiding van deze dienst.

Tweede lezing: 1 Korintiërs 15 : 35 t/m 49

Paulus leest hierin de leden van de gemeente Korinte de les. Korinte was een rijke Griekse havenstad en de inwoners kwamen uit verschillende delen van het Romeinse rijk. In die stad waren vele culturen en religies vertegenwoordigd, zoals nu ook in vele steden in ons landje aan de zee.

We zingen: lied 625 Groen ontluikt de aarde 1, 2, 3

De tekst is van John Macleod Campbell Crum en vertaald door Sytse de Vries.

Overdenking

Gesproken versie geldt

Toen ik, dat is alweer ruim veertig jaar geleden, terugkwam van mijn dienst als soldaat bij Unifil, de vredesmacht in Zuid-Libanon, dacht ik dat het daar nooit goed

zou komen. En mijn vader vergeleek de situatie met die in Belfast, waar katholieken toen overhooplagen met protestanten – of andersom. En in 1998 werd het Goedevrijdagakkoord in Belfast gesloten, dus toch. En negen jaar daarvoor viel de muur tussen Oost- en West-Europa. Grote veranderingen en hoopgevende veranderingen, net als het opschorten van de militaire dienstplicht in 1997. En wij, wij vormen graag een vredesgemeenschap, maar het lijkt wel of we op voet van oorlog leven. Niet zozeer hier in Aalsmeer en in ons landje aan de Noordzee, maar wel in de grote wereld om ons heen. Zeker sinds afgelopen week, toen wereldleiders zaken op z'n kop hebben gezet.

In diezelfde Noordzee worden al heel lang essentiële kabels in kaart gebracht. En erboven worden gevechtsvliegtuigen die niet tot ons bondsgenootschap behoren onderschept en weggeleid, ook al veel eerder dan recent in het nieuws kwam. De cybercriminaliteit speelt zich letterlijk af achter de beeldschermen van computers af en is groter dan wij kunnen vermoeden. Het is allemaal nogal dubbel. Terwijl we welvarender zijn dan ooit – we mogen trots zijn op de vele charitatieve doelen die we realiseren, in 2023 ruim 5 miljard euro – ook daarover een dubbel gevoel: de directeuren van goededoelenorganisaties verdienen gemiddeld ruim € 105.000 per jaar. Dat vind ik best veel, het is bijna 2 keer zoveel als een PKN-dominee op z'n top na zo'n twintig jaar.

Ondanks die welvarendheid voelen we ons overspoeld door crises: klimaat, woningnood, stikstof, oorlogsdreiging, immigratie, bestaanszekerheid, toeslagenaffaire, bodemdaling. In het overleg van de dorpsraad in Kudelstaart morgenavond staat het zelfs op de agenda: 'Zijn we voorbereid op een crisis?' Goed beschouwd is er maar één crisis. En dat is die van de 'uitgestelde beslissingen', zoals geopperd door dominee en bestuurder Jaap Smit. Uitgestelde beslissingen, op alle fronten schuiven we beslissingen voor ons uit naar later. Recent nog in het nieuws: de afhandeling en behandeling van veteranen die lijden onder de zogenaamde posttraumatische stressstoornis duurt veel te lang.

We hebben de moed verloren om besluiten te nemen, vooral als die voor bepaalde groepen onwelgevallig zijn. Illustratief vond ik dat er vorig jaar geen 'woord van het jaar' is gekozen. De keuze was gevallen op het woord polarisatie. Daarover was de verdeeldheid zo groot, dat uiteindelijk is besloten géén woord van het jaar vast te stellen. Die polarisatie schijnt overigens vooral te worden veroorzaakt door hoger opgeleiden. In die polarisatie schuilt een nieuwe vorm van verzuiling: arm en rijk, hoger cq lager opgeleid, maatschappelijk actief tegenover eenzaamheid, veilig of niet veilig wonen, werk of geen werk, onafhankelijk versus afhankelijk.

Dat dubbele gevoel op zoveel fronten brengt onzekerheid met zich mee. Er zijn dan ook mensen die denken dat de volgende generatie het slechter zal hebben dan de huidige. Ik hoor daar niet bij, al is het alleen al omdat die gedachte er in iedere voorgaande generatie ook was.

Bij alle twijfel die er is sprak mij aan wat Jacco voorlas uit 1 Korintiërs 15: 'Dwaas die u bent! Als u iets zaait moet dat eerst sterven voordat het tot leven komt. En wat u zaait heeft nog niet de vorm die het later krijgt, het is nog maar een naakte korrel, een graankorrel misschien of iets anders. God geeft daaraan de vorm die hij heeft vastgesteld en hij geeft elke zaadkorrel zijn eigen vorm'.

Dat betekent wat mij betreft niet dat je alles op z'n beloop kunt laten. We moeten, nou ja, ik ga niet zeggen wat jullie moeten doen, we kunnen zelf ook vormgeven aan het leven. Het eigen leven, het leven met anderen en met je omgeving. Want je wordt mens in relatie tot de ander, ook al is dat soms -of vaak- lastig. Dat is ook het mooie aan een dubbel gevoel. Durven verplaatsen in de ander. Niet **wát** je moet

denken, maar **dát** je moet denken. En misschien beseffen dat de vragen die je stelt het zoeklicht zijn voor wat je gaat vinden, zoals de filosoof Karl Popper veronderstelt: de vragen die je stelt zijn het zoeklicht voor wat je gaat vinden. Een dubbel gevoel stelt je in staat de zaken van de andere kant te bekijken. Meer perspectief te zien in de zaken die ons beroeren.

Het ging in de lezing door Jacco over het zaad dat wordt gezaaid. Het is misschien een gekke gedachtesprong, maar het zaad groeit beter als je het bemest, al dan niet met kunstmest. Kunstmest is een uitvinding uit 1909 en bracht voor een groot deel een einde aan de eeuwenoude strijd tegen honger. Maar kunstmest is, na het houden van vee, de grootste uitstoot van CO₂ in de landbouw. Hoe dubbel kan het zijn?

Daarmee dringt de vraag zich op, of de vooruitgang ons verder brengt? En kan de vooruitgang vrede dichterbij brengen? We kúnnen meer, we weten meer, we leven langer, maar brengt vooruitgang de vrede dichterbij? Ik heb daar dan ook een dubbel gevoel over. Brengt de vooruitgang vrede dichterbij? Die vraag zou je kunnen stellen bij alle sprongetjes die we in de tijd die ons is gegeven, kunnen maken.

Wij denken dat we naar Gods evenbeeld zijn geschapen. Wat is de andere kant daarvan, hebben wij God niet naar óns beeld geschapen? En we mogen niet voor God spelen, moeten we dat -vanaf de andere kant bekeken- af en toe juist wél doen?

Nu zadel ik jullie misschien op met vragen waarop ik zelf het antwoord niet weet. Daarom heb ik het ook een overdenking genoemd, geen preek. Een overdenking over het dubbele gevoel.

Ik vertelde over mijn tijd in het oorlogsgebied in Zuid-Libanon. Ik denk dat de meesten van jullie, net als ik, opgegroeid zijn met een meegegeven grote sympathie voor Israël. En daarover heb ik inmiddels ook een dubbel gevoel. Net als inmiddels over Amerika, het land dat vroeger voor mijn gevoel als een soort grote broer over ons waakte.

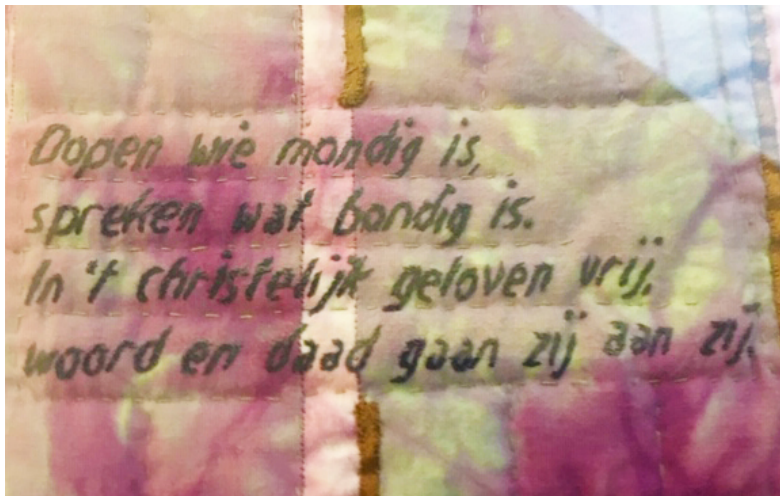
Vijf van de tien kinderen uit het gezin van mijn moeder emigreerden in de vijftiger jaren van de vorige eeuw naar vooral Canada en Amerika. Deze week schreef een Amerikaanse neef mij dat zijn kinderen eigenlijk naar Nederland willen.

Onze eenheid in Libanon - ik heb het blauwe vredesvlaggetje meegenomen, en het hangt niet halfstok - was gevestigd in het dorpje Yatar. Ik denk ruim duizend inwoners. En onze kapitein-tolk, een arabist, vertelde dat in dat kleine dorpje maar liefst ongeveer vijftien verschillende religies waren vertegenwoordigd. Vijftien. Al duizenden jaren, zonder noemenswaardige problemen. Als dat kan, in die omstandigheden, geeft dat een goed gevoel en laten we daar kracht aan ontleen.

‘Dopen wie mondig is,
spreken wat bondig is.
In ’t christelijk geloven vrij,
woord en daad gaan zij aan zij.’

Is de tekst op het bordje in het gebouw van de Algemene Doopsgezinde Sociëteit in Amsterdam. Wij zeggen het iets anders:

Dopen wat mondig is
Spreken dat bondig is
Vrij in ’t christelijk geloven
Daden gaan woorden te boven.

Ik voel meer voor 'woord en daad gaan zij aan zij.' Dat is lekker dubbelop.

Amen

Orgel of pianospel

Open ruimte

Ik heb lang getwijfeld over dit lied, vanwege het zinnetje: 'het komt nooit meer goed'. Omdat ik vind dat het wel goed komt. Daar vertrouw ik op. Maar 'zingen is twee keer bidden' getuigt van zoveel perspectief.

Voorbeden, stil gebed, onze vader

Voorbede

We zijn bij elkaar in deze dienst en in deze gemeente om ons geloof te belijden, hoe broos of hoe sterk dat geloof in u als onze God ook mag zijn. Het bij elkaar zijn als gemeente, hier in de kerk of via internet sterkt onze gemeenschapszin, ook bij alle vragen die wij hebben. De wereld heeft uw verhalen en uw wijsheid nodig en wij kunnen dat, voor zover dat in ons vermogen ligt, doorgeven.

God, geef ons de rust om te accepteren wat onveranderlijk is. Geef ons de moed om te veranderen wat mogelijk en noodzakelijk is. En geef ons de wijsheid om het verschil te zien.

We bidden in stilte

En we sluiten af met het gebed dat overal ter wereld, in wat voor vorm en wat voor woorden ook wordt gebeden:

Onze Vader in de hemel!

Laat uw naam geheilgd worden.

Laat uw koninkrijk komen

En uw wil gedaan worden,

op aarde zoals in de hemel.

Geef ons vandaag het brood wat wij nodig hebben.

Vergeef ons onze schulden,
zoals ook wij hebben vergeven wie ons iets schuldig is.
En breng ons niet in beproeving,
maar red ons uit de greep van het kwaad.
Want aan U behoort het koningschap,
de kracht en de majesteit - in eeuwigheid,
Amen

Collectes

Afsluiting

We zingen: Lied 422 'Laat de woorden, die we hoorden' 1,2,3

De tekst is van Arne Jonges, de melodie van Willem Vogel en u kent misschien ook wel de begintekst 'God die leven heeft gegeven'.

Zegen

Bij wijze van zegen het derde couplet van lied 1014

'Geef vrede door van hand tot hand
met liefde, onze redding;
wees vriendelijk in woord en daad
bewogen met Gods schepping'

Slotlied:

Lied 416, 'Ga met God en hij zal met je zijn' 1,2,3,4

Gert Landman vertaalde het origineel van Jeremiah Rankin 'God be with you till we meet again', op melodie gezet door Ralph Vaughan Williams.

Doven van de kaarsen